

захищеній законом особі чи об'єкту не завжди є військовим злочином. Хоча наведений вище перелік включає в себе об'єкти, які звичаєве право вважає законними військовими цілями, сторона противника, що веде наступ, повинна зважити чи буде передбачувана шкода пропорційною отриманій військовій перевазі. Зрозуміло, що така оцінка ситуації буде досить умовною оскільки вона відображає не повну та не досконалу інформацію, що надає командуванню достатню свободу дій. Однак, якщо шкода від військових дій буде надмірною порівняно з очікуваними, конкретними та прямими військовими перевагами, це буде кваліфікуватися як військовий злочин.

Список використаних джерел:

1. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року. URL: – Електронний ресурс. – режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

УДК 340

БЛАГОДІЙНІСТЬ ЯК ПРОЯВ ГУМАНІЗМУ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗБУДОВІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Бровко Н. І., д.ю.н., професор,
кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Соціально-гуманітарний факультет
Білоцерківський національний аграрний університет

Трансформаційне ставлення суспільства до благодійності є свідченням національної єдності. Благодійність сприяє забезпеченню соціальної справедливості та захисту прав людини. Встановлено, що Україні слід враховувати зарубіжний досвід законодавства про благодійні організації, їх правовий статус та основи функціонування з метою подальшого євро інтеграційного курсу.

Ключові слова: благодійність, євроінтеграція, благодійна діяльність, зарубіжний досвід благодійництва, гуманізм

В умовах сучасних викликів відбуваються істотні трансформаційні процеси у свідомості українських громадян, змінюється ставлення суспільства до благодійності. Це свідчить про згуртування населення, розвиток національної єдності. Волонтерські й благодійні організації відіграють вагомую роль в акумуляції фінансових і людських ресурсів, спрямованих на допомогу соціально незахищених верств населення, військовослужбовцям ЗСУ, учасникам АТО, переселенцям та іншим постраждалим внаслідок збройного конфлікту та є показником розвиненого суспільства з гуманітарною складовою.

Україна активізує політику у сфері благодійництва. Згідно з результатами загальнонаціонального соціологічного дослідження сфери благодійності, що здійснювалось у 2025 році для Zagoriy Foundation рівень поширеності благодійної діяльності в Україні у 2025 році оцінено на 6,7 бала з 10 можливих. Наразі постерігається певне зниження відчуття «масовості» благодійності. Ймовірними чинниками цього процесу є накопичена втома від постійних зборів коштів, а також трансформація допомоги у менш публічну, рутинну форму.

Пріоритетними напрям допомоги у сфері благодійництва є поранені військовослужбовці, Збройні Сили України, особи з тяжкими захворюваннями. Допомога внутрішньо переміщеним особам має тенденцію до поступового зниження у порівнянні з іншими роками.

Основними причинами зниження благодійності на нашу думку є фінансова нестабільність громадян та недовіра до благодійних фондів. Певна кількість громадян демонструють «втому від зборів» та переконання «я вже допоміг – як результат допомога стає менш регулярною».

Благодійна активність українців має емоційне мотиваційне підґрунтя, набуваючи більш раціональної та системної організації. Регулярні сприймаються як прояв дисципліни, довіри та соціальної зрілості.

У 2025 році рівень поінформованості про благодійні фонди залишається високим, однак довіра до них змінюється - суспільство стає більш вимогливим до прозорості, підзвітності та ефективності діяльності благодійних організацій. Великі фонди мають відносно високий рівень довіри завдяки системній звітності та демонстрації конкретних результатів. Гуманітарні організації, зокрема Червоний Хрест і «Карітас», демонструють помірні, але стабільні показники довіри та виконують передусім функцію надання допомоги у кризових ситуаціях, а не залучення донатів. Наприклад, фонд «Повернись живим» і Фонд Сергія Притули зберігають лідерські позиції насамперед у контексті підтримки війська [1].

Українське законодавство про благодійну діяльність ґрунтується на принципах добровільності, гуманності та суспільної корисності. Основним нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Закон визначає поняття благодійної діяльності, її форми, цілі та напрями здійснення. Благодійна діяльність в Україні здійснюється без мети отримання прибутку. Суб'єктами благодійної діяльності можуть бути фізичні та юридичні особи. Законодавство закріплює організаційно-правові форми благодійних організацій, зокрема благодійні товариства, установи та фонди. Держава гарантує свободу благодійної діяльності та невтручання у її здійснення, крім випадків, передбачених законом. Благодійні організації мають спеціальний правовий статус і користуються податковими пільгами. Законодавство передбачає прозорість та підзвітність благодійної діяльності. Водночас встановлюється контроль за дотриманням законності у сфері благодійництва.

Європейські державі зацікавлені у поширенні та розвитку благодійності. Це є однією з ознак розвиненого громадянського суспільства, тому участь громадян у

благодійності підтримується [2, с. 14]. Західноєвропейське законодавство не надає визначення благодійної діяльності, обмежуючись простим переліком юридичних ознак, які лежать в основі цього поняття. Благодійною вважається та діяльність, яка, служить всьому суспільству та переслідує встановлені в законі благодійні цілі.

В Республіці Польща діяльність благодійних організацій регулюється різними законами та нормативно-правовими актами, що встановлюють вимоги до створення та функціонування благодійних організацій, фінансового звітування та використання отриманих коштів.

У Німеччині діяльність благодійних організацій регулюється Федеральним законом про фінанси та податки. Але федеральні землі мають власні закони, які деталізують вимоги до благодійних організацій. У Словаччині діяльність благодійних організацій передбачено Законом про об'єднання та Законом про діяльність з громадськими. У Нідерландах діяльність благодійних організацій регулюється різними законами, включаючи Закон про асоціації та Закон про благодійні організації [3, с. 24].

Благодійна діяльність активізує громадянське суспільство, формує довіру між громадянами та владою, а також зміцнює соціальну згуртованість. Через підтримку вразливих верств населення благодійність сприяє забезпеченню соціальної справедливості та захисту прав людини. Водночас розвиток благодійності позитивно впливає на міжнародний імідж держави та її демократичний поступ. Таким чином, благодійність є не лише моральним обов'язком, а й важливим чинником сталого розвитку та державотворення [4, с. 36]. Загалом благодійний сектор стикається не з байдужістю суспільства, а з кризою довіри та обмеженістю ресурсів, за умов якої громадяни очікують чітких і вимірюваних результатів своїх внесків. Тому Україні слід враховувати зарубіжний досвід законодавства про благодійні організації, їх правовий статус та основи функціонування з метою подальшого євро інтеграційного курсу.

Список використаних джерел:

1. Дослідження сфери благодійності для Zagoriy Foundation https://zagoriy.foundation/wpcontent/uploads/2025/12/doslidzhennya_sektoru_blagodijnosti_2025.pdf

2. Гураль П. Ф. Громадянське суспільство і держава в Україні: взаємодія і розвиток. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 3. С. 13-16.

3. D. Rutzen, D. Moore, M. Durham. The Legal Framework for Not-for-Profit Organizations in Central and Eastern Europe *The International Journal of Not-for-Profit Law* VOL. 11, ISS. 2, 2009 <https://www.icnl.org/resources/research/ijnl/the-legal-framework-for-not-for-profit-organizations-in-central-and-eastern-europe>

4. Бровко Н. І. Філософсько-правовий аналіз благодійності. *Правова держава*. 2024. № 53. С.32–43. doi: 10.18524/2411-2054.2024.53.300716.

УДК 341.45

РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Макарчук В. В., д.ю.н., доцент,
кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Соціально-гуманітарний факультет
Білоцерківський національний аграрний університет

В умовах війни держава змушена одночасно забезпечувати належний рівень безпеки, оборони та охорони основоположних прав і свобод людини, гарантованих Конституцією України та міжнародними договорами. Актуалізоване питання забезпечення прав людини в умовах воєнного стану та трансформації діяльності правоохоронних органів у сфері національної безпеки.